

Nr 1289

Av herr **Oskarson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till ändring i lagen (1920:796) om val till riksdagen, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1118 i Första kammaren)

I proposition nr 148 föreslås förenklingar i det nuvarande valförfarandet i syfte att trygga ett smidigt och snabbt genomförande av 1970 års samtidiga val. Med ett par undantag kan vi acceptera förslagen i propositionen.

Det är med förvåning vi tagit del av departementschefens förslag att man kan avstå från kravet att valkuverten skall vara slutna. I ett demokratiskt rättssamhälle måste det vara ett oeftergivligt krav att valhemligheten är på förhand garanterad och att ingen möjlighet skall finnas till obehörig insyn i valkuverten. Varje åtgärd som för den enskilde väljaren kan framstå som en risk för att en obehörig kan få del av hans votum måste avvisas. Ej igenklistrade kuvert är en sådan åtgärd.

Som skäl för sitt ställningstagande åberopar departementschefen att det »från tillverkarsidan har upplysts att det inte finns tekniska resurser för att till 1970 års val framställa tillräckligt antal valkuvert av en större typ, om kuverten, som nu är fallet, skall vara försedda med snören, som gör det möjligt att i ett handgrepp öppna ett flertal kuvert». Enligt vad vi erfarit är denna uppgift felaktig. Det finns sålunda inga hinder för att framställa ett kuvert som kan igenklistras och som är försett med snöre. Vi utgår ifrån att departementschefens felaktiga uppgift endast beror på bristande utredning.

I propositionen föreslås också att vallokalerna skall vara öppna mellan kl. 8 och 21. Länsstyrelse må visserligen bestämma andra tider. Valförrättning skall dock pågå mellan kl. 19 och 21. För många valdistrikt med få väljare synes det orimligt att vallokalen är öppen till kl. 21, och på många håll har vid tidigare val konstaterats att det är ett litet antal väljare som röstar mellan kl. 20 och 21. Vid valet 1970 tillkommer den omständigheten att tre val skall sammanräknas nära nog samtidigt. Om vallokalerna får stänga kl. 20 vinner man dels att sammanräkningsarbetet i vallokalen kan avslutas tidigare på natten och dels att valrapporteringen i massmedia kommer tidigare.

I propositionen regleras vidare hur beställning av valsedlar skall ske. Om blanketter till valsedlar betalats i förskott när en s. k. »spränglista» användes och valets resultat medför att listan erhåller mandat skall eventuell

återbetalning ske till partiet oavsett vem som erlagt förskottet. Det synes oss rimligt att varje återbetalning sker till respektive beställare som erlagt förskottslikvid.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen måtte antaga det vid proposition nr 148 fogade förslaget till lag om de allmänna valen den 20 september 1970 med den ändringen att 8, 11 och 13 §§ erhåller följande lydelse.

8 §.

Om parti — — — vid valet.

Har blanketter till valsedlar betalats i förskott och har valsedlarna använts för parti, som är berättigat att erhålla valsedelsblanketter kostnadsfritt vid valet, skall förskottet efter ansökan återbetalas i den mån antalet valsedelsblanketter som partiet erhåller kostnadsfritt därigenom ej kommer att överstiga, i fråga om val till riksdagen, fem gånger antalet röstberättigade i valkretsen och, i fråga om annat val, fem gånger antalet röstberättigade vid valet. *Belopp som återbetalas tillställs den som erlagt förskottet.*

11 §.

Valen förrättas gemensamt.

Valförrättningen skall pågå mellan klockan 8 och 20. Länsstyrelsen får för viss ort efter framställning av valnämnden bestämma att valen skall förrättas på andra tider. Härvid skall iakttagas, att valförrättningen skall pågå dels under minst två timmar mellan klockan 8 och 15, dels mellan klockan 18 och 20.

13 §.

När väljaren — — — av valen.

Väljaren uppsöker en av de avskilda platserna och lägger där för varje val in sin valsedel i ett kuvert och *tillsluter detsamma*. Valsedel får ej vikas.

Väljaren överlämnar — — — rösträtten utövats.

Stockholm den 25 november 1969

Gunnar Oskarson (m)

Hans Wachtmeister (m)

Mårten Werner (m)

Tore Nilsson (m)

i Agnäs

Eric Krönmark (m)

Carl-Wilh. Lothigius (m)

Ove Nordstrandh (m)